

Värejä kiljusta, savusta ja banaaninkuorista

Kokeilun halusta ja rakkaudesta keramiikkaan syntyi muinaisen japanilaisen polttotekniikan variaatioita esittelevä näyttely Järvenpään Taidetalolle.

TEKSTI TIIA PUUKILA

KUVAT TIIA PUUKILA, PAULA SYRJÄLÄ

Kaasupullon hana suljetaan, kaasutoho hiljenee ja korvia huumaava pöhinä laantuu. Keraamikko **Atta Uotila** avaa keramiikkauunin keramiikkatalo KeHauksen pihalla. Esineet hohtavat oransseina tuhannen asteen kuumuudessa. Ripein ottein työt nostetaan uunista metallisilla pihdeillä savustuspönttöön. Tuli leimahtaa ja sahanpuru lentää. Yhteistyö on saumatonta.

Lopuksi uunin perältä pihtien otteeseen pääsee noin kahdeksaansataan asteeseen jäähtynyt keraaminen karhu. Se upotetaan hetkeksi obvaraliemeen eli kiljukylpyyn. Sokerista, vehnäjäuhosta ja hiivasta tehty liemi palaa karhun turkkiin ruskeiksi kuvioiksi.

Nurmijärven Klaukkalassa on menossa Obvaraatio – rakukeramiikan variaatioita – ryhmänäyttely yksi viimeisistä rakupoltoista. Kun esineitä nostetaan savustuspöntöstä päivän valoon, kuuluu huokauksia, kannustuksia ja jokunen onnenkyynelkin vierähtää silmäkulmasta.

Juuri vastaavasta yhdessä tekemisestä, jännityksestä ja onnistumisen ilosta heräsi idea näyttelystä pari vuotta sitten.

”Ryhmä oli niin touhukasta, innostunutta ja ihastuneita toistensa töistä. Ainakin minä ajattelin, että olisi mahtavaa päästä esittelemään laajemmallekin yleisölle, mitä kaikkea keramiikkaryhmissä ja keramiikkaporukoissa tapahtuu”, kertoo kuvataiteilija **Susanna Autio**.

Yhteistä riemua ja myötätuntoa

Lokakuun 21. päivä alkavassa koko Taidetalon täyttävässä keramiikan ryhmänäyttelyssä kymmenen keramiikan taitajaa esittelevät töissään rakukeramiikan eri variaatioita: perinteistä rakua, obvaraata ja nakurakua. Vastaavia erikoispolttotekniikoista koostuvia keramiikkanäyttelyitä järjestetään harvoin, jos koskaan.

Rakupolto on alkujaan japanilainen tapa valmistaa keramiikkaesineitä. Siinä keramiikkaa poltetaan kaasulla lämmitettävässä tulen kestäväällä tiilillä tai kaoliinivillalla vuoratussa raku-uunissa. Perinteisessä rakupoltossa työhön dipataan tai sivellään värejä eli lasitteita, jotka sulavat uunissa teokseen kiinni. Uunista työt pääsevät savustuspönttöön, jossa hapettomuus sekä savu luovat keramiikkaan ainutlaatuisen värimaailman.

Perinteisestä rakukeramiikasta varioidussa nakurakussa esine saa pintaansa savilietteen tai nakurakuun kehitetyn estoaineen. Se raksahtaa esineen pinnalta polton ja savustuksen jälkeen pois luoden mustavalkoisen hämähäkinverkkomaisen pinnan.

Näyttelyn erikoisuutena esillä on lisäksi muutama saggartyö, jotka on poltettu folionyyteissä seuranaan esimerkiksi vanhaa koiranruokaa, banaaninkuoria, teräsvillaa ja olkia.

Kaikkia näyttelyitä yhdistää kokeellisuus sekä ryhmätyö. Polttotekniikka on vaativa eikä valmista reseptiä onnistumiselle ole. Se vaatii yhteistyötä ja silti esineitä voi hajota eikä lopputulosta voi kuin arvailla.

”Se yhteinen riemu onnistuneista töistä ja myöskin se myötätunto, jos se ei mennyt ihan nappiin”, Autio tiivistää.

Obvaraatio, rakukeramiikan variaatioita, ryhmänäyttely Järvenpään Taidetalon Galleriassa sekä Susanna Aution Feel Taidetalon Studioissa 21.10.–7.11.2021.